

2011-05-05

Deltagare i Projekt Trollsländor i Östergötland!

Projektets fjärde fältsäsong står nu inför dörren och det är dags för ett nyhetsbrev med information för dig som deltar i projektet.

Bara två säsonger kvar

Tiden går fort när man har roligt och nu återstår endast två fältsäsonger av projektet. Detta innebär att det är hög tid att börja inventera i sin ruta. Känner du att du har svårt att hinna med tre besök per lokal är det en bra idé att prioritera ett besök under första halvan av juli. Vid den tiden är nämligen flest arter på vingarna – försommararterna flyger fortfarande samtidigt som sensommararterna börjar komma. Om du istället har inventerat mycket i din ruta och börjar få svårt att hitta nya arter kanske det är dags att ta sig an en ny ruta. Om du inte vill ta dig an ytterligare en hel ruta kan du göra enstaka besök i obokade rutor/rutor med få fynd.

Ny hemsida och annat på nätet

Projektet har en ny hemsida! Vi finns nu på adressen www.trollsländor.se som fungerar som gemensam portal för trollsländeprojekten i Skåne och Östergötland. Klicka på Östergötland i den gröna menyn så kommer du till Östergötlands sida. Här hittar du förhoppningsvis allt du behöver veta om projektet. Trollsländeprojekten i Skåne och Östergötland finns också på www.facebook.com. Sök på "Trollsländor" så hittar du vår facebookgrupp för trollsländor som du kan gå med i. Det har också precis nyligen startats en trollsländeblogg. Det är skåningarna Magnus Billqvist och Ola Elleström som kommer att underhålla oss med fältdagbok, bestämmingstips, tips på intressanta lokaler m.m. på <http://epitheca.blogspot.com/>

Faunaväkteri

ArtDatabanken och Sveriges Entomologiska Förening har startat upp en verksamhet kring ideell inventering och övervakning av hotade arter av insekter och spindlar, så kallat faunaväkteri. En urval av 70 relativt lättbestämda och lättinventerade arter ingår i faunaväkteriet. De östgötska trollsländearter som ingår är dvärgflickslända *Nehalennia speciosa*, citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis* och grön mosaikslända *Aeshna viridis*. Tanken är att man som faunavaktare följer sina väkteriarters utveckling från år till år genom upprepade besök på en eller flera lokaler. Det är möjligt att kombinera faunaväkteri av trollsländor med inventering i trollsländeprojektet. Man kan också låta sitt trollsländeinventerande övergå i faunaväkteri när trollsländeprojektet avslutats. Läs mer på faunaväkteriets hemsida: <http://www.artdata.slu.se/faunavaktare.asp>

Aktiviteter 2011

Lördagarna 21 och 28 maj arrangerar vi kurser i hur man inventerar och artbestämmer trollsländor. Glöm inte att anmäla dig senast onsdagen innan respektive kurs. Söndagen 14 augusti blir det en exkursion till den obokade rutan 8g0 väster om Åtvidaberg. Vi exkurerade i rutan i maj och juli 2009. Med ett besök i augusti också kommer vi att ha inventerat färdigt denna ruta! Du hittar mer om våra aktiviteter under Kalendarium på hemsidan. Här listas även trollsländeaktiviteter i länet under 2011 som genomförs i regi av andra aktörer, t ex Naturum Sommens guidade tur "Bland orkidéer och trollsländor" till dvärgflicksländelokalen Skogsgölen vid Asby. Glöm inte heller bort att kolla Skåneprojektets kalendarium, de anordnar bl a ett inventeringsläger 1-7 juli i nordöstra Skåne som är öppet för alla trollsländointresserade.

Artefterlysningar

Vi har inför tidigare fältsäsonger uppmärksammat några arter att hålla extra utkik efter. Så gör vi också i år, även om arterna är sådana som redan har efterlysts tidigare år.

Kraftig smaragdflickslända *Lestes dryas*

Trots att den inte betraktas som ovanlig finns få nutida fynd av arten i Östergötland. Har den länge förbisetts i mängden av den närstående släktingen allmän smaragdflickslända, *Lestes sponsa*, eller är den ovanligare än vad vi tror? Det har även i Skånes inventeringsprojekt hittills rapporterats förvånande få fynd av arten. Kraftig smaragdflickslända kan påträffas i en rad olika slags stillastående vatten vilka dock har den gemensamma nämnaren att de är vegetationsrika och grunda, varma vatten som delvis torkar ut. Kraftig och allmän smaragdflicka är som sagt mycket lika varandra. Man skiljer arterna åt genom att studera analbihangens utformning (hanar) eller halsringen (honor), se sid 44 i fälthandboken. Kraftig smaragdflickslända börjar flyga i juni, någon vecka tidigare än allmän smaragdflickslända.

Hane av kraftig smaragdflickslända. Foto: Tommy Karlsson.

Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea*

Som namnet antyder är fjällmosaiksländan en utpräglad nordlig art, men fynd har gjorts så långt söderut som norra Skåne. Det finns dock få moderna fynd av arten i södra Sverige, och i Östergötland har den inte rapporterats alls under projektperioden. Kan arten vara på tillbakagång på grund av den globala uppvärmningen? Arten påträffas främst på myrar och vid brunvattensjöar i barrskogstrakter. Den börjar flyga relativt tidigt för att vara en mosaikslända, i slutet av juni, och skiljer sig också från övriga mosaiksländor genom att vara relativt liten och helt blåfärgad (hanen). Bra kännetecken är utformningen på banden på mellankroppens sidor och den korta sträcka som ögon möter varandra.

Hona av fjällmosaikslända. Foto: Tommy Karlsson.

Kilfläckslända *Aeshna isoceles*

Arten är känd från Östergötland, men moderna fynd saknas. Den lever i närings- och vegetationsrika vatten, ofta i kalkrika miljöer. De äldre fynden är gjorda vid Tåkern, och kanske är det i Tåkernbygden det är störst chans att finna arten igen, men den kan också finnas i andra delar av Östergötland. Kilfläcksländan är en helt brun slända, men saknar den bruna mosaiksländans bruna vingar. På andra bakkroppssegmentet finns en gul kilformad fläck. Flygtiden infaller mellan maj och juli, huvudsakligen i juni.

Hane av kilfläckslända. Foto: Magnus Billqvist.

Kejsartrollslända *Anax imperator*

En art som nyligen har etablerat sig i Sverige (ffa Skåne, Öland och Gotland) och ännu ej observerad i Östergötland. Den är dock noterad så långt norrut som i Uppland och 2010 observerades den i Jönköpings län endast ett par kilometer söder om gränsen till Östergötland. Artens livsmiljö utgörs av närings- och vegetationsrika vatten. Kejsartrollsländan är en mycket stor slända och skiljer sig från de flesta andra mosaiksländor genom att sakna mosaikfläckar. Den är istället blå och grön (hanen) eller grön (honan) med en mörk ryggteckning. Kejsartrollsländan flyger i juni-augusti.

Hane av kejsartrollslända. Foto: Magnus Billqvist.